

นวัตกรรมสื่อ ๗ สัปดาห์รอบรู้สู่สุขภาพดี

หลักการและเหตุผล

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มอายุมีสุขภาพอนามัยที่ดี ความเป็นอยู่ที่ดีปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ จากการสำรวจความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมประชาชนไทยวัยทำงาน (อายุ ๑๕-๕๙ ปี) มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพตามหลัก ๓๐.๒๘. อยู่ในระดับไม่ดีร้อยละ ๔๙ โดยเฉพาะใน ๔ องค์ประกอบ คือ การสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญด้านสุขภาพ การเข้าถึงข้อมูลและบริการทางสุขภาพ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และการจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพของตนเอง (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, ๒๕๕๙)

การส่งเสริมให้ประชาชนสามารถมีทักษะในการเข้าถึง เข้าใจ และประมวลข้อมูลสุขภาพ เพื่อใช้ในการตัดสินใจดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัวได้อย่างถูกต้องเหมาะสมจึงเป็นปัจจัยสำคัญ การจะทำให้ประชาชนมีความสามารถในการส่งเสริมสุขภาพของตนเอง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วนของสังคมโดยรวม ในการสนับสนุนส่งเสริม และสร้างปัจจัยที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดีทางสังคม ตามยุทธศาสตร์ระยะ ๒๐ ปี ที่มุ่งเน้นการบูรณาการ (Integration) และสร้างความสอดคล้องเชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกันทุกภาคส่วน (Alignment) และมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต โดยการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี ครอบคลุมทั้ง กาย ใจ สติปัญญา และสังคม

สำนักส่งเสริมสุขภาพ เป็นหน่วยงานหลักด้านการส่งเสริมสุขภาพของกรมอนามัย มีหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ตลอดจนเผยแพร่ให้ภาคีเครือข่าย และประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีการพัฒนาปรับปรุงสื่ออย่างสม่ำเสมอให้ประชาชนสามารถเข้าถึง เข้าใจ และประมวลข้อมูลสุขภาพได้ ตลอดจนเป็นเครื่องมือที่เหมาะสม (Appropriate Technology) ให้กับประชาชนตัดสินใจดูแลสุขภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นจำเป็นต้องพัฒนาองค์ความรู้และสื่อต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงเข้าใจได้ ง่ายต่อการเรียนรู้ และปฏิบัติในชีวิต สำนักส่งเสริมสุขภาพ จึงจัดทำโครงการพัฒนาสื่อสร้างความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพขึ้น เพื่อพัฒนาสื่อความรอบรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพให้กับบุคลากร ภาคีเครือข่าย และประชาชน มีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะในการดูแลสุขภาพตนเอง สามารถปฏิบัติ และบอกต่อได้ ตลอดจนตอบสนองยุทธศาสตร์สร้างความรู้ด้านสุขภาพของกรมอนามัย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาสื่อความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพรองรับนโยบายการสร้างความรู้ด้านสุขภาพให้กับบุคลากร ภาคีเครือข่าย และประชาชน
๒. เพื่อสร้างความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพแก่บุคลากร ภาคีเครือข่าย และประชาชน ให้มีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการดูแลสุขภาพตนเอง สามารถปฏิบัติ และบอกต่อได้อย่างถูกต้อง

กระบวนการสร้างนวัตกรรม

๑. ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้อง หรือข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง
๒. ประชุมคณะทำงานเพื่อกำหนดเนื้อหาคู่มือสื่อสร้างความรู้ด้านสุขภาพ
๓. ออกแบบและผลิตสื่อ ๗ สัปดาห์รอบรู้สู่สุขภาพดี โดยสร้าง Brand หรือ Key Message สั้นๆ ให้เข้าใจง่าย
๔. เผยแพร่สื่อสร้างความรู้สู่สุขภาพดีผ่านบุคลากรกรมอนามัย ภาคีเครือข่าย และสื่อออนไลน์ เพื่อให้ประชาชน เข้าถึง เข้าใจ เกิดทักษะในการดูแลสุขภาพตนเอง สามารถนำไปปฏิบัติ และบอกต่อได้

๕. ทำการตลาดเพื่อสังคม (Social Marketing) ดังนี้

๕.๑ วางเป้าหมายโดยการมุ่งสู่การส่งเสริมสุขภาพของประชาชนให้สุขภาพดีมีชีวิตชีวา

๕.๒ แสวงหาเครือข่ายเพื่อถ่ายทอดคู่มือ ๗ สัปดาห์รอบรู้สู่สุขภาพดี ให้ส่งถึงบุคลากรในองค์กรต่างๆ

ตลอดจนประชาชนในชุมชน ให้สามารถนำไปปฏิบัติตาม และบอกต่อได้

๕.๓ ส่งมอบคู่มือ ๗ สัปดาห์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับวิถีชีวิต และดำเนินงานสร้างสุขภาพร่วมภาคีเครือข่าย

ด้านสาธารณสุข พร้อมกับอธิบายการสร้างแหล่งการเรียนรู้เข้าถึงข้อมูล

๕.๔ เพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้การสนับสนุนข้อมูล และองค์ความรู้ต่าง ๆ ขณะดำเนินกิจกรรม

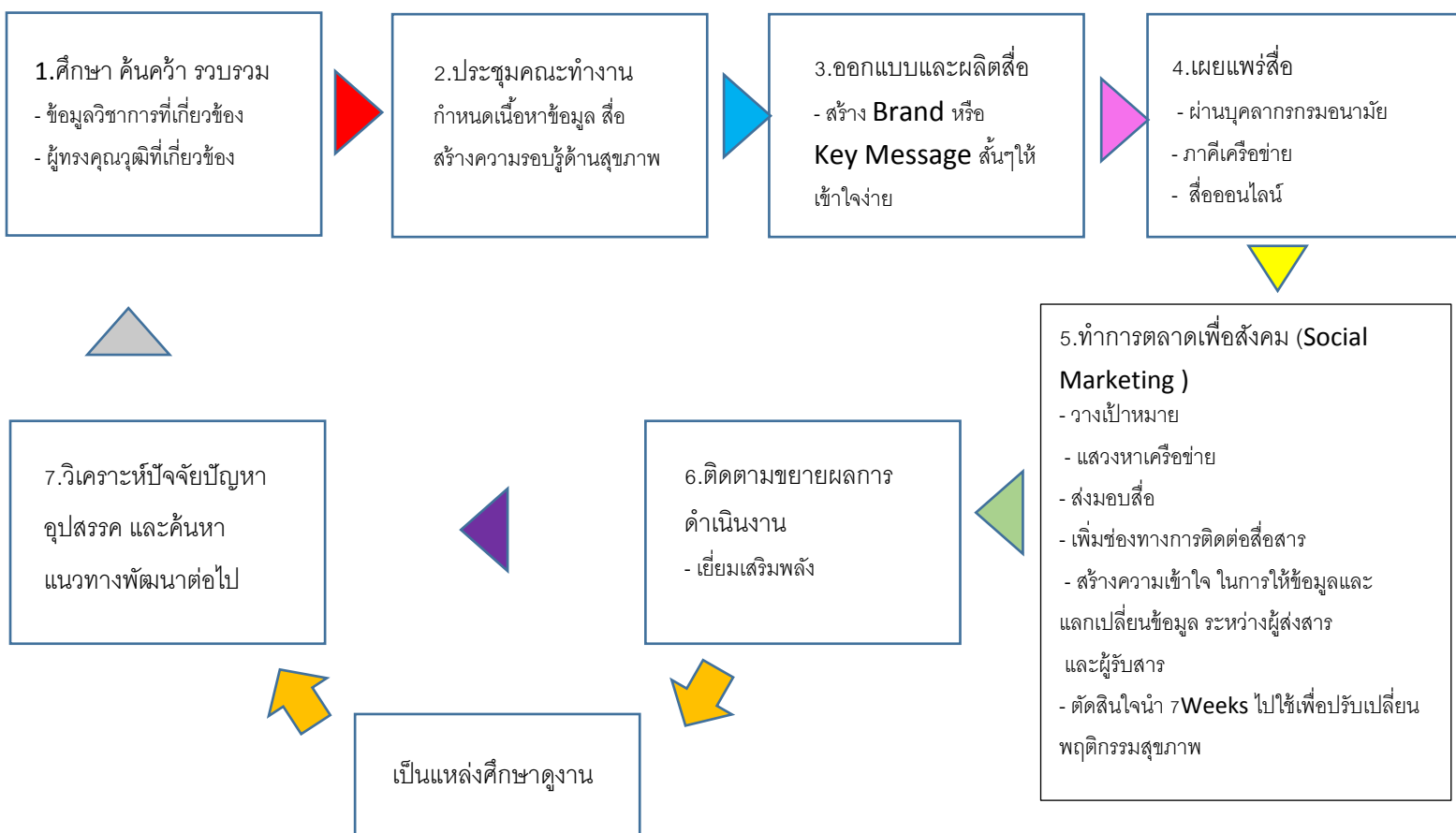
๕.๕ สร้างความเข้าใจ ในการให้ข้อมูลกับผู้ที่สนใจตามสถานที่ต่างๆ รวมถึงการเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยน

เรียนรู้กับคณะกรรมการของชุมชน องค์กร เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการสร้างความรอบรู้สู่สุขภาพดี

๕.๖ ตัดสินใจนำคู่มือ ๗ สัปดาห์รอบรู้สู่สุขภาพดีไปใช้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ

๖. ติดตามการขยายผลการดำเนินงาน โดยการเยี่ยมเสริมพลัง และพัฒนาเป็นแหล่งศึกษาดูงาน

๗. วิเคราะห์ปัจจัยอุปสรรคปัญหา และค้นหาแนวทางพัฒนาต่อไป

กรอบกระบวนการสร้างนวัตกรรม

คุณค่าของนวัตกรรม

๑. ได้คู่มือ ๗ สัปดาห์รอบรู้สู่สุขภาพดีของกรมอนามัยเพื่อดำเนินงานสร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพของบุคลากร หน่วยงานเครือข่าย และประชาชน ที่เป็นรูปธรรม สามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองสอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวัน และบอกต่อได้
๒. ผู้ผ่านการอบรมตามคู่มือ ๗ สัปดาห์รอบรู้สู่สุขภาพดีส่วนใหญ่มีสุขภาพดีขึ้น และรับรู้ถึงความสำเร็จของตนเอง แม้เพียงเล็กน้อยๆ ที่ทำได้ ระยะเวลาไม่ใช่ปัจจัยที่แน่นอนตายตัว แต่ยังมีปัจจัยอื่นอีกที่เกี่ยวข้อง ทั้งเรื่องทัศนคติ คนที่มีความเชื่อก็มักมีแนวโน้มที่จะทำได้ เมื่อเทียบกับคนที่มีทัศนคติที่ไม่ดี ที่มองตัวเองว่าทำไม่ได้ตั้งแต่แรก ทั้งที่ยังไม่ลงมือทำ
๓. สนับสนุนความต้องการของหน่วยงานต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนดำเนินงานสู่องค์กรรอบรู้ด้านสุขภาพด้วยคู่มือ ๗ สัปดาห์รอบรู้สู่สุขภาพดี และเป็นไดอารี่กรมอนามัยปี ๒๕๖๓ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ศูนย์อนามัย เขต โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และหน่วยงานภายในของกรมอนามัย
๔. เกิดการต่อยอดนวัตกรรมการส่งเสริมสุขภาพในชุมชน เช่น ตาราง ๙ ช่องแทนเครื่องนับก้าว บัญชีสุขภาพ และงานวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ
๕. เกิดการขับเคลื่อนของชุมชนเพื่อสร้างสังคมรอบรู้ด้านสุขภาพ

ภาพวิวัฒนาการนวัตกรรม ๗ สัปดาห์รอบรู้สู่สุขภาพดี

ผู้รับผิดชอบ : ว่าที่ร้อยตรีณทล หวานวาจา กลุ่มสร้างเสริมศักยภาพเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ
สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย